

Alternatieve methodes zoals borstelen, heet water of branden kennen allemaal hun specifieke problemen

Verbod chemische onkruidbestrijdingsmiddelen wordt gebed zonder einde

Negeren begrip 'laag risico' stuit op weerstand

Dit jaar is het verbod op chemische bestrijdingsmiddelen tegen onkruid, na veel vertragingen en bezwaren, dan toch aan de Tweede Kamer voorgelegd. Voormalig staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, Wilma Mansveld, wilde daarna meteen doorpakken. Ook middelen met een beperkt risico dienen verboden te worden. Het plan wordt momenteel wederom in de Tweede Kamer besproken.

Auteur: Guy Oldenkotte

4 min. leestijd

ACHTERGROND

Het plan om chemische onkruidbestrijdingsmiddelen te verbieden, houdt de gemoederen al jarenlang behoorlijk bezig. Het zou gemeenten op hoge kosten jagen, terwijl de alternatieven zich niet echt hebben bewezen, zo klonk het bezwaar. Mansveld dacht daar anders over en wist het verbod om te zetten in een wetsvoorstel. Wel hield ze in haar voorstel ruimte voor een generieke uitzondering voor de toepassing van laagrisicomiddelen op verharding. Begin juli kwam Mansveld daar echter op terug. In een brief aan de Tweede Kamer liet ze weten dat ze niet langer iets zag in die uitzonderingspositie. Als het aan haar lag, zouden alle gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw worden verboden en alleen nog in uitzonderings-situaties mogen worden gebruikt. Dat zou ook gelden voor zogenaamde laagrisicomiddelen. Omdat er nog geen Europese criteria voor laagrisicomiddelen zijn vastgesteld, vond Mansveld het riskant om vooruit te lopen op Europese besluitvorming. Ze vreesde dat de toekomstige Europese criteria zouden kunnen verschillen van de nationale criteria. 'Zolang er op basis van Europese criteria geen laagrisicomiddelen kunnen worden aangegeven, zullen er geen laagrisicomiddelen op de Nederlandse markt zijn', was haar mening.

Wordt verbod werkelijkheid?

De 'opening' voor laagrisicomiddelen is door veel terreinbeheerders en producenten aangegrepen om onkruidbestrijdingsmiddelen op basis van (vet) zuren te omarmen. De belangstelling voor middelen als Ultima en Cito Global Herbicide is toegenomen. Maar de onduidelijkheid blijft en lijkt zelfs verder toe te nemen. Eind oktober beantwoorde Mansveld ruim 160 vragen die door Kamerleden waren gesteld naar aanleiding van haar voornemen om chemische onkruidbestrijdingsmiddelen buiten de landbouw te verbieden. De Kamerleden waren benieuwd naar de onderbouwing van de juridische haalbaarheid van het verbod, en vroegen zich af of het milieu en de volksgezondheid wel gebaat waren bij een gebruiksverbod op de middelen. Ook waren ze benieuwd wat de uitzonderingen op het verbod zouden inhouden, inclusief die voor laagrisicomiddelen. Pas eind november kon de Tweede Kamer door middel van een zogenaamd VSO reageren op de antwoorden. Tijdens dit korte debat, nu met staatssecretaris Dijksema in haar nieuwe functie, konden Kamerleden moties indienen, waarbij zowel een motie werd ingediend omtrent het terugdraaien van het voorgenomen verbod, als een motie omtrent het niet toestaan van uitzonderingen. Dijksema ontraadde praktisch alle moties. Ze had alleen begrip voor de motie over een uitzondering voor begraafplaatsen; daarover

Voor voormalig staatssecretaris Wilma Mansveld was het milieuvriendelijk aanpakken van onkruid op verharding een belangrijk dossier

liet ze het oordeel aan de Kamer. Op het moment van drukken van deze editie van uw vakblad heeft de stemming over de moties nog niet plaatsgevonden. Maar nog voordat de VSO was begonnen, nam het ministerie van Infrastructuur en Milieu al een kleine voorsprong op de uitkomst. In een e-mail aan de diverse stakeholders deelde het ministerie mee dat het, als gevolg van de late planning van de VSO, uitermate onzeker is of het gebruiksverbod van middelen op verharding daadwerkelijk realiteit wordt vanaf 2016. Het conceptbesluit kan namelijk pas na de VSO voor juridisch advies worden voorgelegd aan de Raad van State. De Tweede Kamer

heeft al aangegeven dat advies zeer belangrijk te vinden. Het advies dient daarom eveneens aan de kamer te worden voorgelegd. Indien nodig kunnen de leden van de Tweede Kamer daarna opnieuw een debat aanvragen.

Europees plan voor lijst

Zolang het besluit van Dijksema niet is vastgesteld, ontbreekt de basis voor de discussie over laagrisicomiddelen. Met het aantreden van Sharon Dijksema als opvolger van Mansveld waait er bovendien een nieuwe wind op het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Als staatssecreta-

Wat zijn zogenaamde laagrisicomiddelen?

Laagrisicobestrijdingsmiddelen zijn middelen waarvan uit onderzoek is gebleken dat de risico's voor de gezondheid en het milieu miniem zijn. De middelen zijn op dezelfde wijze getoetst als 'gewone' middelen. Er is dus geen aparte aanvraag- dan wel beoordelingsprocedure voor laagrisicostoffen. Momenteel worden de criteria voor deze stoffen herzien, zodat ze ook voldoen voor bijvoorbeeld micro-organismen. Er is ook geen aparte aanvraagprocedure voor middelen op basis van deze werkzame stoffen. Een 'normale' toelating voor deze middelen blijft vereist. Gewasbeschermingsmiddelen die gebaseerd zijn op laagrisicostoffen kunnen als laagrisicomiddel worden gekwalificeerd als er door de toepassing geen extra risico's ontstaan. Tijdens een bijeenkomst in oktober van de Vaste Commissie voor planten, dieren, levensmiddelen en diervoeders (SCoPAFF) werden zorgen uitgesproken over de vele vrijstellingen die in de Europese lidstaten worden aangevraagd en toegekend. De Commissie heeft de lidstaten verzocht om bij een vrijstellingsverzoek altijd eerst te controleren of een reguliere en/of minder frequente toepassing een oplossing kan bieden.

Een overzicht van door de Europese Unie goedgekeurde stoffen kan gevonden worden op: <http://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/public/?event=homepage&language=EN>

Jo Ottenheim

ris van Economische Zaken heeft Dijkma al de nodige dossierkennis opgebouwd. 'Staatssecretaris Dijkma heeft in haar periode als staatssecretaris op het ministerie van Economische Zaken altijd een helder beleid gevoerd', zegt Jo Ottenheim van Nefyto daarover. De Nederlandse Stichting voor Fytofarmacie (Nefyto) is de brancheorganisatie van de agrochemische industrie in Nederland. 'Dijkma heeft altijd duidelijk aangegeven dat besluiten genomen moeten worden op wetenschappelijke basis.' Zij ziet de Europese voedsel- en warenau-

toriteit (EFSA) en het Nederlands College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) als de aangewezen partijen daarvoor. Inmiddels heeft de Europese Uie al verschillende stoffen bestempeld als laagrisicostoffen. 'Voor de goedkeuring van laagrisicostoffen geldt dat de normale beoordelingsprocedure moet worden gevolgd. Dat zal niet veranderen', zegt Luc Krekels van het Ctgb. Volgens Krekels wordt er momenteel op Europees niveau gewerkt aan een geharmoniseerde interpretatie van laagrisicostoffen. Van stoffen die straks het predicaat 'laag risico' mogen voeren, mag de werkzame stof ten minste vijftien jaar worden toegepast, in tegenstelling tot de huidige tien jaar. 'Uiteindelijk bepaalt Europa de regels die wij in Nederland vervolgens zullen volgen.'

'Handhaving plan niet mogelijk'

Nederland neemt actief deel aan die Europese harmonisering van de interpretatie van 'laag risico'. Jo Ottenheim wijst erop dat een verbod van gewasbeschermingsmiddelen in Nederland terwijl ze in de buurlanden nog zijn toegestaan, leidt tot illegale aankopen en illegale toepassing. Wat de situatie nog complexer maakt, is dat Dijkma tijdens haar periode bij Economische Zaken bijzonder actief was in het stimuleren van verdere verduurzaming en vergroening van gewasbeschermingsmiddelen. In de Green Deal Groene Gewasbeschermingsmiddelen is zelfs gewerkt aan een versnelling van de toelating van groene (laagrisico)middelen. Bovendien heeft Dijkma op Europees niveau het initiatief genomen voor

een actieplan voor de vergroening van gewasbescherming in de Europese Unie. 'Het verbieden van groene gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw is tegen deze achtergrond volstrekt onbegrijpelijk', meent Jo Ottenheim daarom. Met het voorsnog uitblijven van een definitief concept-besluit, blijft het koffiedik kijken welke impact het besluit precies heeft. 'Dijkma zou hetzelfde kunnen doen als bij de Regeling Uitzondering Bestrijdingsmiddelen. Zo'n regeling mag eigenlijk niet van Brussel. Maar de staatssecretaris heeft gezegd dat ze hem in stand houdt totdat Brussel z'n zaken op orde heeft', merkt Ottenheim op. 'Met een beetje politieke wil moet het mogelijk zijn om tot een voorlopig lijstje van laagrisicostoffen te komen, maar dan moet de Kamer zich daar wel sterk voor maken.' Tegelijkertijd wijst Ottenheim erop dat er nog aangrijpingspunten zijn om het tij te keren. 'Zo moet de Raad van State nog adviseren en dan zal ook de grondslag voor het besluit opnieuw tegen het licht worden gehouden. Ook verwacht ik juridische procedures als het besluit er eenmaal ligt. Daarnaast acht ik de kans groot dat er schadeclaims zullen worden ingediend. De juridische grondslag van het besluit deugt naar onze mening niet.' Voordat het zover komt, dient er eerst een besluit te worden genomen. Wanneer dat zal zijn, is onduidelijk. Daarmee lijkt de hele soap omtrent het verbieden van chemische middelen voor de bestrijding van onkruid op verharding te verzuipen in een moeras van goede bedoelingen.

Tijdens haar periode bij Economische Zaken pleitte de nieuwe staatssecretaris, Sharon Dijkma, voor een beslissing op basis van feiten

Be social

Scan of ga naar:

<http://www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-5585>